

Iwona Poźniak

Pomorskie Żagle Wiedzy – wsparcie regionalne KONFERENCJE PODSUMOWUJĄCE DZIAŁANIA PROJEKTU

W dniach 6-7 października 2023 r. w Pierwoszynie odbyła się Konferencja pn. *Dobre praktyki w kształtowaniu kompetencji kluczowych poprzez edukację morską w ramach projektu Pomorskie Żagle Wiedzy – wsparcie regionalne*, zorganizowana przez Pomorski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku pod patronatem honorowym Mieczysława Struka – marszałka województwa pomorskiego.

Spotkanie, w którym udział wzięło ponad 100 nauczycieli i dyrektorów szkół województwa pomorskiego uczestniczących w projekcie oraz przedstawicieli różnych instytucji wspierających i realizujących edukację morską, prowadziła **Bożena Żuk** – dyrektor Pomorskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku (PODN). Uczestników konferencji przywitał również **Marcin Majek** – wójt gminy Kosakowo, który zwrócił uwagę na znaczenie edukacji morskiej i żeglarskiej w codziennym wychowaniu oraz rozwoju i kształtowaniu tożsamości regionalnej młodych Pomorzaków.

Oficjalnego otwarcia konferencji dokonał **Wiesław Byczkowski** – wicemarszałek województwa pomorskiego, który przypomniał, że województwo pomorskie realizację zadań z zakresu edukacji morskiej podjęło już w latach 2012-2014 poprzez wdrożenie w szkołach projektu *Pomorskie – dobry kurs na edukację. Kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów w regionie przez edukację morską*, któremu przyświecało hasło *Złap wiatr w pomorskie żagle wiedzy*. Działaniami morsko-żeglarskimi objętych zostało wówczas blisko 10 tys. uczniów z niemal 200 szkół podstawowych województwa pomorskiego. Wicemarszałek podkreślił, że obecnie realizowany projekt pn. *Pomorskie Żagle Wiedzy – wsparcie regionalne*, to niezwykle cenne działanie, którego uczestnicy mogli połączyć teorię z praktyką, co pozwoliło kształtować kompetencje uczniów w bardzo interdyscyplinarnej formie, wzmocniło i wzbogaciło warsztat pracy wielu nauczycieli, dając im nowe umiejętności w zakresie praktyki żeglarskiej i instruktorskiej. **Wiesław Byczkowski** podziękował wójtom gmin za ogromne zaangażowanie w to ważne dla pomorskiej edukacji przedsięwzięcie, za szkolenia dla pedagogów i zajęcia pozalekcyjne dla uczniów, za rozwijanie pasji morsko-żeglarskich dzieci, młodzieży i dorosłych.

Podczas otwarcia konferencji **Wiesław Byczkowski** – wicemarszałek województwa pomorskie-

go wręczył **Januszowi Frąckowiakowi** Statuetkę Gryfa z okazji 25-lecie Samorządu Województwa Pomorskiego. Trener Yacht Clubu Rewa otrzymał to wyróżnienie za całokształt działań na rzecz upowszechniania żeglarstwa w regionie.

Teresa Szakiel – zastępca dyrektora Departamentu Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego (DES UMWP) przedstawiła zasięg i zadania, które realizowane były w ramach Pomorskich Żagli Wiedzy. Wskazała też na rolę edukacji morskiej w rozwoju kompetencji zawodowych nauczycieli oraz nakreśliła możliwości planowania edukacji morskiej w kolejnych latach poprzez udział w i innych projektach współfinansowanych przez samorząd województwa pomorskiego.

Stan realizacji projektu *Pomorskie Żagle Wiedzy – wsparcie regionalne* oraz przeprowadzone praktyczne szkolenia żeglarskie nauczycieli przedstawiła **Kamila Kargulewicz**, inspektor w DES UMWP. Prelegentka podkreśliła, że warunkiem dobrego wykorzystania naturalnego potencjału regionu i zagospodarowania istniejącej infrastruktury jest szerokie włączenie treści morskich i żeglarskich do oferty edukacyjnej pomorskich szkół. Dzięki temu możliwe będzie nie tylko przygotowanie dzieci i młodzieży do bezpiecznego korzystania z różnych form rekreacji związanej z wodą, ale i wykorzystanie niezwykle atrakcyjnej tematyki żeglarskiej do kształtowania kompetencji kluczowych uczniów, w tym – tak ważnych dla rozwoju regionu – kompetencji społecznych, takich jak na przykład umiejętność pracy zespołowej.

W liczbach przedsięwzięcie to przedstawia się imponująco: zrealizowano 21 projektów, w które włączy-

ły się 43 pomorskie gminy. Wsparciem objęto 6 046 uczniów i 568 nauczycieli. W Narodowym Centrum Żeglarstwa w Gdańsku: przeszkolono 21 nauczycieli – instruktorów żeglarstwa, 152 nauczycieli przygotowano do zdobycia uprawnień żeglarskich, a 74 do zdobycia uprawnień instruktora żeglarstwa. W Pomorskim Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku i Pomorskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku prowadzono 5 sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli w zakresie wsparcia ich w realizacji zadań edukacji morskiej i żeglarskiej w czasie zajęć szkolnych. Łączna wartość zrealizowanego projektu to ponad 15 mln złotych.

W bardzo emocjonującej formie swoje wrażenia z rejsu Pogorią po Morzu Śródziemnym przedstawili jego uczestnicy: **Maciej Barański** – dyrektor Szkoły Podstawowej w Łebie oraz **Maksymilian Pyzio** i **Julia Potrykus** – uczniowie słupskiego „Drzewniaka”, laureaci projektowego konkursu filmowego *Po Morskie Żagle Wiedzy*. Żywa relacja, poparta filmem samodzielnie przygotowanym przez Maksymiliana Pyzio, zrobiła na uczestnikach konferencji bardzo duże wrażenie. Pokazała, że praktyczny charakter szkolenia żeglarskiego na pokładzie żaglowca, rozbudził pasję i dał młodym wiele kompetencji, które zostaną z nimi na zawsze. Film z rejsu można zobaczyć skanując qr kod.

Przykłady dobrych praktyk w zakresie realizacji działań morsko-żeglarskich w szkołach i placówkach oświatowych przedstawili: **Gabriela Troczyńska** ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Ustce, **Marta Kłosowska** ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Żukowie oraz **Paweł Pytka** – dyrektor Zespołu Kształcenia i Wychowania w Brodnicy Górnej. Wszyscy prelegenci podkreślali interdyscyplinarny i integracyjny walor edukacji morskiej w kształtowaniu kompetencji kluczowych uczniów, wskazali na różnorodność realizowanych działań, poczynając od tych artystycznych, przez techniczne, matematyczne, przyrodnicze i geograficzne, aż po te sportowe i rekreacyjne związane z żeglarstwem. Podkreślali wagę pracy zespołowej podczas realizacji zadań metodą projektu edukacyjnego. Paweł Pytka zaprezentował zasady powstania i działania klasy żeglarskiej, do której uczęszczają pierwszoklasiści ZKiW w Brodnicy Górnej.

Druga część konferencji rozpoczęła się od podsumowania konkursu dla nauczycieli na scenariusz zajęć o tematyce morskiej „Zajęcia na fali”. **Iwona Poźniak** – sekretarz jury konkursu, konsultantka ds. edukacji morskiej i projektów edukacyjnych w PODN w Słupsku zaprezentowała wyniki turnieju.

Grand Prix otrzymała **Natalia Markowicz** ze Szkoły Podstawowej w Dzierzgoniu, oddział przed-

szkolny. Na **pierwszych miejscach** w poszczególnych kategoriach uplasowali się: **Justyna Plichta** – Szkoła Podstawowa nr 2 w Kartuzach (kategoria: edukacja wczesnoszkolna), **Magdalena Justyna Jakiel** – Szkoła Podstawowa nr 4 w Pruszczu Gdańskim (kategoria: szkoła podstawowa – klasy 4-8), **Magdalena Ankiewicz-Kopicka** – X Liceum Ogólnokształcące w Gdyni (kategoria: szkoła ponadpodstawowa). **II miejsca** przypadły: **Zofii Granos** – Szkoła Podstawowa nr 51 w Gdyni (kategoria: edukacja wczesnoszkolna), **Magdalena Kamińskiej** – Zespół Kształcenia i Wychowania w Brodnicy Górnej (kategoria: szkoła podstawowa – klasy 4-8). **III miejsca** zajęli: **Natalia Domańska** – Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Gdańsku (kategoria: edukacja wczesnoszkolna), **Sławomir Pobłocki** – Zespół Kształcenia i Wychowania w Brodnicy Górnej (kategoria: szkoła podstawowa – klasy 4-8). **Wyróżnienia** przyznano: **Adriannie Wislockiej** ze Szkoły Podstawowej w Biesowicach, (kategoria: szkoła podstawowa – klasy 4-8) oraz **Joannie Lubinieckiej** ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Damnicy (kategoria: szkoła podstawowa – klasy 4-8).

Podczas Konferencji wręczono również certyfikaty Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej pięciu placówkom oświatowym województwa pomorskiego, które działania morsko-żeglarskie prowadzą w sposób wzorowy. **Aleksandra Bąkowska**, przewodnicząca zespołu ds. edukacji morskiej Pomorskiej Rady Oświatowej odczytała listę placówek wyróżnionych Certyfikatami:

- Zespół Kształcenia i Wychowania w Brodnicy Górnej,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Ustce,
- Przedszkole Lokomotywa w Gdyni,
- Szkoła Podstawowa nr 4 w Pruszczu Gdańskim,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Żukowie.

Należy podkreślić, że Zespół Kształcenia i Wychowania w Brodnicy Górnej otrzymał certyfikat po raz drugi i tym samym potwierdził wyjątkową jakość we wdrażaniu edukacji morsko-żeglarskiej w placówce.

Sesję dyskusyjną na temat rozwoju kompetencji uczniów poprzez żeglarstwo w edukacji formalnej i nieformalnej we współpracy ze środowiskiem lokalnym, moderował Maciej Barański, dyrektor Szkoły Podstawowej w Łebie. Wzięli w niej udział: Marcin Majek – wójt gminy Kosakowo, **Janusz Goliński** – wójt gminy Cedry Wielkie, Paweł Pytka – dyrektor Zespołu Kształcenia i Wychowania w Brodnicy Górnej, Gabriela Troczyńska – nauczycielka wychowanie fizyczne w SP 2 w Ustce, Janusz Frąckowiak – trener Yacht Clubu Rewa oraz **Leopold Naskręt** – wiceprezes Pomorskiego Związku Żeglarskiego, Teresa Szakiel – wicedyrektor DES UMWP. Wszyscy uczestnicy panelu wskazywali na wagę szkolenia praktycznego zarówno nauczycieli, jak i uczniów. Przedstawiciel PoZZ zadeklarował, że podczas rejsów szkoleniowych na pokładzie Pogorii znajdzie się miejsce również dla

uczniów poniżej 15 roku życia. Janusz Frąckowiak podkreślił rolę współpracy ze środowiskiem, pozyskiwania sponsorów na działalność szkoleniową skierowaną do dzieci i młodzieży, mówił o skutecznym wychowaniu przez żeglowanie. Reprezentanci jst podkreślali znaczenie łączenia działań szkoły z działaniami klubów żeglarskich oraz to, że w gminach wiejskich żeglarstwo, to sposób na wyrównywanie szans, rozbudzanie w młodych ludziach pasji i aspiracji. Sposobem na to jest również tworzenie w szkołach klas o profilu żeglarskim, tak jak ma to np. miejsce w ZKiW w Brodnicy Górnej.

Warsztatowa część pierwszego dnia konferencji odbyła się na terenie Yacht Clubu w Rewie. Blisko 80 nauczycieli uczestniczyło w 4 spotkaniach warsztatowych. Warsztaty prac bosmańskich prowadził **Robert Kozłowicz** – konsultant ds. aktywności sportowej i promocji zdrowia; zajęcia nawigacji i meteorologii – kmdr ppor. rez. dr **Dariusz Klokowski**; zajęcia z zakresu bezpieczeństwa na wodzie i nad wodą przygotowała **Magda Thiede** z Gminnego Klubu Żeglarskiego Kilwater. Zajęcia artystyczne o charakterze marynistycznym przeprowadziła **Dorota Iwanowicz** – konsultantka w PODN w Słupsku. Warsztaty odbyły się w trybie rotacyjnym z podziałem na grupy, co sprzyjało integracji i wymianie doświadczeń. Wszystkie spotkania miały bardzo praktyczny charakter, a wykonywane przez uczestników zadania budziły dużo emocji. Każde stanowisko edukacyjne wyposażone było w profesjonalne, nowoczesne i kreatywnie wykonane pomoce dydaktyczne, co sprzyjało zaangażowaniu nauczycieli.

Zaplanowane na drugi dzień konferencji szkolenie regatowe niestety zostało odwołane ze względu na sztormowe warunki pogodowe. W zamian za to zaproponowano uczestnikom seminarium wymiany doświadczeń na temat już wykonanych działań z zakresu edukacji morskiej i żeglarskiej oraz perspektywy jej rozwoju w kolejnych latach. Nauczyciele i przedstawiciele środowiska żeglarskiego mieli okazję podzielić się swoimi refleksjami dotyczącymi realizacji projektu *Pomorskie Żagle Wiedzy – wsparcie regionalne* oraz pomysłami na to, jak rozwijać edukację morską

i żeglarską po zakończeniu projektu. **Adam Krawiec** – dyrektor Departamentu Edukacji i Sportu UMWP, mówił o możliwości planowania środków na działanie z zakresu edukacji morskiej i żeglarskiej w ramach kolejnych projektów proponowanych jednostkom samorządów terytorialnych, a skierowanych do szkół – m.in. w projekcie pn. *Regionalne wsparcie rozwoju kompetencji kluczowych w pomorskich szkołach*, realizującym przedsięwzięcie strategiczne Samorządu Województwa Pomorskiego pn. *Regionalne wsparcie szkół i placówek oświatowych*.

Wśród wniosków i rekomendacji sformułowanych przez uczestników seminarium najgłośniej wybrzmiały te dotyczące ścisłej współpracy jst z placówkami oświatowymi, w których mają być realizowane projekty – także te związane z edukacją morską. W realizacji zadań ważne są relacje między nauczycielem, szkołą, a jst. Skuteczne jest działanie w zespołach złożonych z przedstawicieli szkoły i jst. Aby kontynuować edukację morską-żeglarską, trzeba nawiązać własną współpracę z klubami żeglarskimi, PoZZ, NGO, muzeami, itp. Kluczowe jest budowanie lokalnej współpracy w oparciu o różne instytucje, które mogą współdziałać w zakresie propagowania edukacji morską-żeglarskiej w różnych formach i na różnych poziomach kształcenia. Zachowanie ciągłości projektu zapewni przystąpienie do Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej (PPEM): powołanie szkolnego koordynatora, założenie koła edukacji morskiej, włączenie edukacji morską-żeglarskiej do realizacji podstaw programowych różnych przedmiotów w ramach planowych zajęć szkolnych. Ważne jest też to, by kontynuować i rozwijać szkolenia kadr żeglarskich i instruktorskich wśród nauczycieli i rozplanować je logicznie w czasie, by między kolejnymi etapami doskonalenia był czas na praktyczną weryfikację umiejętności i zdobycie doświadczenia żeglarskiego. Warto korzystać z materiałów dydaktycznych, publikacji, zadań interaktywnych i innych inspiracji na temat edukacji morskiej i żeglarskiej dostępnych na stronie internetowej PPEM na www.podn.wslupsk.pl oraz fanpage PPEM na Facebooku.

Podczas seminarium w wypowiedziach uczestników najczęściej pojawiała się wątpliwość: *Pomorskie Żagle Wiedzy* i co dalej? Wychodząc naprzeciw poszukiwaniom odpowiedzi na to pytanie, Pomorski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku 26 października zorganizował zdalną konferencję pn. *Wykorzystanie dobrych praktyk w celu zachowania trwałości projektu Pomorskie Żagle Wiedzy – wsparcie regionalne*, podczas której zaproszeni prelegenci próbowali pokazać możliwości prowadzenia edukacji morskiej i żeglarskiej w różnej formie i we współpracy z różnymi instytucjami wspierającymi takie działania.

Podsumowanie działań projektu *Pomorskie Żagle Wiedzy – wsparcie regionalne* dokonała Kamila Kar-

gulewicz z DES UMWP, a możliwości kontynuowania praktycznych zajęć żeglarskich, prowadzenia zajęć na symulatorach, zagadnienia związane z organizacją wirtualnych regat oraz zasady współpracy z Pomorską Szkołą Żeglarstwa i Edukacji Morskiej zaprezentował Leopold Naskręt, wiceprezes Pomorskiego Związku Żeglarskiego. O współpracy szkół i placówek oświatowych z Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej w Uście mówił kmdr **Grzegorz Okuljar**, komendant jednostki. Paweł Pytka, dyrektor Zespołu Kształcenia i Wychowania w Brodnicy Górnej przedstawił proces tworzenia i zasady funkcjonowania pierwszej międzyoddziałowej klasy żeglarskiej w ZKiW w Brodnicy Górnej.

Aspekty praktyki żeglarskiej i integracji podczas rejsu Pogorią zaprezentowały: **Katarzyna Rezk-Malinowska**, nauczycielka wychowania fizycznego w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2 dla Niepełnosłyszających i Słabosłyszających w Wejherowie i **Agnieszka Soroka**, absolwentka OSW nr 2 w Wejherowie – uczestniczki rejsu oraz **Joanna Olejnik** – wychowawczyni w internacie Ośrodka. Wystąpienie to wzbudziło bardzo wiele emocji wśród uczestników konferencji, którzy na czacie i zabierając głos wyrażali podziw dla odwagi, determinacji i zaangażowania we wszystkie działania załogi Pogorii niesłyszającej uczennicy, która musiała przezwyciężyć wiele barier – zwłaszcza komunikacyjnych – i lęków, by sprostać zadaniom załoganta i członka przydzielonej wachty, na równi z pełnosprawnymi rówieśnikami i dorosłymi członkami załogi.

O kontynuowaniu działań morskich i żeglarskich poprzez udział w PPEM, przykładach dobrej praktyki w prowadzeniu edukacji morskiej, Konkursie o Tytuł Mistrza Nawigacji, konkursie dla nauczycieli na scenariusz zajęć o tematyce morskiej „Zajęcia na fali”, sieci współpracy dla szkolnych animatorów edukacji morskiej, certyfikacji udziału szkół w PPEM mówiła Iwona Poźniak – konsultant ds. edukacji morskiej i projektów edukacyjnych w PODN w Słupsku. Filmowe materiały dydaktyczne projektu PŻW zaprezentowała **Agata Rożnawska** z Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku.

Dorota Iwanowicz, konsultant ds. informacji pedagogicznej oraz technologii informacyjno-komunikacyjnej w PODN w Słupsku omówiła najnowsze publikacje Ośrodka, które powstały w ramach realizacji działań projektu *Pomorskie Żagle Wiedzy – wsparcie regionalne* i które są doskonałymi materiałami dydaktycznymi, przydatnymi do pracy w szkołach i placówkach oświatowych na różnych etapach kształcenia. Publikacje te zawierają przykłady dobrych praktyk, gotowe scenariusze zajęć z różnych przedmiotów, porady do nauki podstaw nawigacji i żeglugi na łodziach wywrotnych, podstawy bezpieczeństwa na wodzie i nad wodą oraz kreatywne karty pracy, gry i zabawy do wykorzystania w postaci wydruków, jak również do ćwiczeń online. Publikacje można nieodpłatnie pobrać ze strony PODN w Słupsku – dostęp za pomocą podanego obok kodu QR.

O budowanie dobrych relacji i lokalnej współpracy w celu upowszechniania edukacji morskiej i żeglarskiej mówił Janusz Frąckowiak, trener Yacht Clubu Rewa, który wielokrotnie podkreślał też wychowawczą rolę żeglarstwa, jako dyscypliny kształtującej charakter, rozbudzającej pasję, zdrowe ambicje i wpływające na zwiększenie aspiracji życiowych – w tym edukacyjnych – młodych ludzi.

Podsumowania konferencji dokonała – Bożena Żuk, dyrektor PODN w Słupsku, która podkreśliła, że działania morskie i żeglarskie poprzez swą interdyscyplinarność odgrywają ważną rolę w kreatywnym kształtowaniu kompetencji kluczowych młodych Pomorzan.

Wszystkim uczestnikom obu konferencji dziękujemy za udział w tych wydarzeniach i już dziś zapraszamy na kolejne spotkania związane z edukacją morską.

Iwona Poźniak

Konsultant ds. edukacji morskiej i projektów edukacyjnych w Pomorskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, organizatorka obu konferencji.

